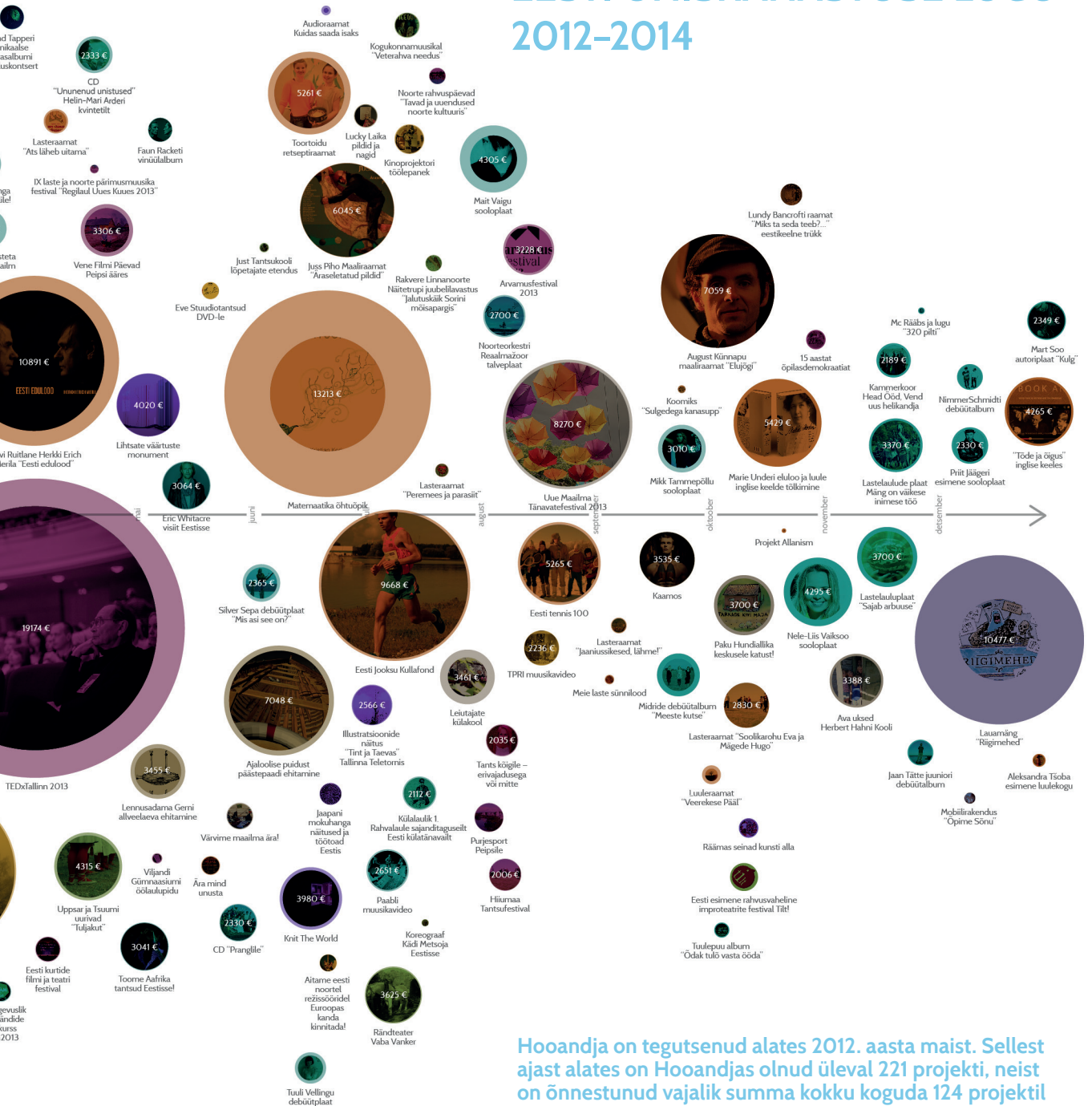

HOOANDJA

EESTI ÜHISRAHASTUSE LUGU 2012-2014

Hooandja on tegutsenud alates 2012. aasta maist. Sellest ajast alates on Hooandjas olnud üleval 221 projekti, neist on õnnestunud vajalik summa kokku koguda 124 projektil ehk 64 protsendil. Kokku on jagatud 375 272 eurot ning see summa on tulnud 9949 toetajat.

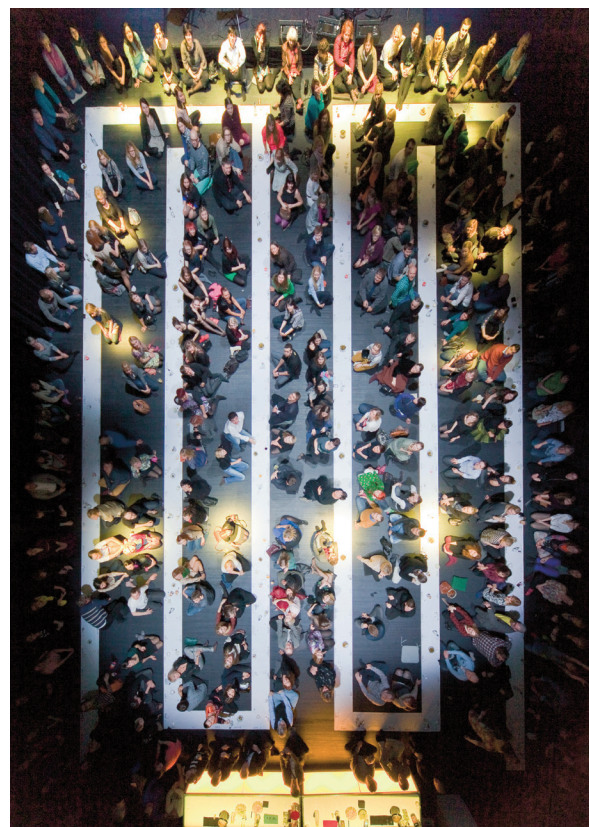
Kingitused hoandjatele.

Südelev Kass esinemas Hoandja esimesel pool Garage48 HUBis.

Hoandja meeskond Riigikogus kodanikuühiskonna pioneeri auhinda vastu võtmas.

Tanel Ojasoo foto NO99 teatri aktsioonist Koos, mis oli tänupidu inimestele, kes Hoandja kaudu toetasid NO-teatri lavastuse "Iga eht südamelöök" valmimist.

Hooandja esimesed pikad sammud

Eesti esimesel 2012. aasta mais avatud ühisrahastusplatvormil Hooandja võttis vaid paar kuud aega, et ümber lükata skeptikute kahtlused, nagu ei leiaks selline rahastusmudel Eestis piisavalt kandepinda. Pigem vastupidi. Lõppenud aasta näitas, et nõudlus sedatüüpi keskkonna järele ei piirdu üksnes loomevaldkonnaga, vaid seda on vaja ka kodanikuühiskonna projektidele.

Loominguliste ja kodanikuühiskonna projektide toetamiseks mõeldud Hooandja loodi mitmete välismaiste eeskujude näitel. Süsteem käib siin nii: projekti autor paneb Hooandja lehele üles oma ettevõtmise tutvustuse, annab teada summa, mida ta vajab mõtte teoks tegemiseks, ning ajapöördi, mille jooksul asja toetada saab. Vastutasuks toetuse eest pakub ta kingitusi, näiteks sissepääsu näitusele, valminud plaati, raamatut vmt. Kui siiski juhtub, et summat ei õnnestu kokku saada, läheb raha toetajatele tagasi.

Kaks aastat aga, kui Hooandja eksisteeris alles ideaalil, ei olnud keegi 100% kindel, kui võrdeluline selline keskkond Eesti tingimustes üldse on. Esiteks seepärast, et sellised platvormid toimivad üksnes juhul, kui taha tulla kriitiline mass inimesi ja meil siin on ju inimressurssi alati napilt. Ja teiseks oldi kõhklevad, kas eestlased on valmis oma rahaga võõraste inimeste unistusi toetama.

Et seda teada saada, oli vaja kõigepealt süsteem tööle panna. Ideest teostuseni kulus pool aastat, seejuures oli kõige keerulisem küsimus, kuidas kooskõlastada Hooandja toetuste jagamise skeem Eesti seadustega. Ka programmeerimisülesanne ei olnud kerge teha. Kuna tegemist on ikkagi võõra raha vahendamisega, siis oli ülioluline kindlustada, et süsteemis poleks kusagil apse sees.

Esimesed seitse projekti otsis Hooandja meeskond ise. Oma mõtetega kutsuti õnne proovima nii professionaale kui amatööre, sest keskkond on mõeldud mõlemate jaoks. Sealt edasi hakkas asi juba oma elu elama. "Kõik toimis ja töötas nagu kellavärk, rahvas võttis keskkonna kiiresti ja hästi vastu ja seda nii projekti toetajate kui tegijate osas," meenutab Hooandja projektijuht Tiiu Sullakatko.

Hooandja tegijaid rõõmustas väga, kui soojalt teema ka meedias üles võeti ning erilist head meelt tegi see, kui kõrgeks kujunes edukate ideede protsent. 64% projektidest koguvad kokku vajaliku summa või rohkemgi.

Samm-sammult hakkas välja kooruma, mis suunas edasi tuleks areneda. Näiteks selgus üsna pea, et ka kodanikuühiskonna projektidel oleks vaja sarnast pinda oma ideede levitamiseks ning selle aasta kevadest ongi see Hooandja kaudu võimalik. Senine kõige suurem toetus koguti just kodanikuühiskonnale. Selleks oli 19 174 eurot TEDx Tallinn konverentsi korraldamiseks. Tulevikus peaksid sellised ettevõtmised saama Hooandjas koguda rahalise toetuse kõrval ka näiteks vabatahtlike töötunde või inventari ja töövahendeid.

Teine oluline uuendus 2012. aastal oli inglise keelsete projektide kaasamine, sest on mõned ettevõtmised, mis on suunatud pigem inglise keelt kõnelevale publikule, näiteks eesti kirjanduse tõlked. Juba mõnda aega on olnud plaanis ka keskkonna vene keelde tõlkimine, aga hetkel pole jõud veel peale hakanud. "Tundub, et oleme oma koha leidnud," leiab Tiiu.

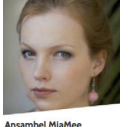

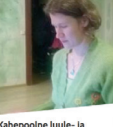

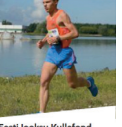

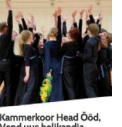

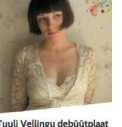

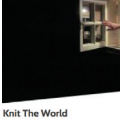

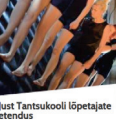

Tuleviku peale mõeldes loodab Tiiu, et Hooandja muutub tõsiselt võetavaks keskkonnaks ka erinevatele fondidele ja teistele kultuuri ning kodanikuühiskonna projekte toetavatele asutustele, nii et ka nemad hakkaksid toetusi siit kaudu tegema. "See tähendaks, et ka suuremad ja võimsamad projektid saaksid tulla Hooandjasse ja projektide autoritel oleks vähem aruandluse ja muu sellisega vaja tegeleda. See paneks kindlasti loomeinimesi rohkem tegutsema, kui paberimajandusega pusimist jääks vähemaks.

Hooandjale antud auhinnad

— 2013 Vabariigikogu liidu EMSL eriauhind aasta pioneerile.
— Konkursil Eesti parim e-teenus saadi 1. koht kategoorias e-kaasamine.
— 2014 ajalehe Postimees auhind aasta kultuurivedurile.

Esimesena saadi Hooandjast toetust tuletoorjaveolikutest kottide valmistamiseks. Pildil kotimeistrid Lee Sakk ja Ivar Arulaid ning Hooandja projektijuht Tiiu Sullakatko.

 <p>Eeva Tali Muusika</p> <p>Ansambl Curly Strings debüütalbum ja muusikavideo</p>	 <p>Inhfil Muusika</p> <p>Ralf Taali debüütalbum Chopini klaverimuusikaga</p>	 <p>NOEL Sündmus</p> <p>Playback gala Noored Tähed 2014</p>	 <p>Stand-Up Tour Guide Trikis</p> <p>Raamat "Tallinn by the Stand-Up Tour Guide"</p>	 <p>Frenka Vakkum Teater</p> <p>Halley komeet maandub Viimale!</p>	 <p>Sile ja Jonne Mäng</p> <p>Suhtlemismäng Ava ja Avasta</p>	 <p>Siiri Metsamüü Trikis</p> <p>Lasteraamat „Nurrikud Pärnus“</p>	 <p>Daniel Levi Muusika</p> <p>Daniel Levi debüütalbum</p>	 <p>Reigo Ahven Kodanikualgatus</p> <p>Estonia klaver uude Tallinna jazzklubise "Uksi 4" "Pihlii Joe's"</p>
 <p>Lina Saar Muusika</p> <p>Ansambl MiaMee debüütalbum "Some Other Me"</p>	 <p>Eve-Lotta Vander Muusika</p> <p>Puzzle - tribute ansambli Collage CD-plaat "Muusimäng"</p>	 <p>Isari esastajad Muusika</p> <p>Isa tuli koju</p>	 <p>elko Uurim Teater</p> <p>Tantsulavastus "post kaart"</p>	 <p>Kain Disain</p> <p>Kain - mugavad ja kaunid sussid 100% villast</p>	 <p>katarin raika Muusika</p> <p>ÄIO debüütalbum</p>	 <p>Maris Antono-Vaher Trikis</p> <p>Kahepoolne luule- ja värvi raamat „Must ja valge“... „Vaige ja must“.</p>	 <p>Tia Lõoke Kodanikualgatus</p> <p>Algalika kõõg! ja söögisaali loomine</p>	 <p>Merile Susi Muusika</p> <p>Merile Susi autorialbum "Üksi Ühisolemisest"</p>
 <p>Dimitri Oonakuvi Film & Foto</p> <p>Lõhinamafilm "Lillmets"</p>	 <p>Tormi Tullberg Teater</p> <p>Teatrisport 2014 Tartus</p>	 <p>Ain Täheste Tehnoloogia</p> <p>Hilumaa Hululaeva ehitamine</p>	 <p>Hiljo Neland Sündmus</p> <p>Unity Street Festival 8.02 Jõhvis</p>	 <p>Andra Seepiku Sündmus</p> <p>Videonäitus "NURI"</p>	 <p>Tuulikki Barboik Muusika</p> <p>Estonian Folk Orchestra helikandja Inemaa - Wonderland</p>	 <p>Tii Ruusomaa Kodanikualgatus</p> <p>Puhja orel kordal!</p>	 <p>Kikka Korja Muusika</p> <p>Pae Kollektiivi esimene plaat!</p>	 <p>Triinu Taal Muusika</p> <p>Triinu Taali esimene soolalbum "MAA HÄÄL"</p>
 <p>Mart Soo Muusika</p> <p>Mart Soo autoriplaat „Kõig“</p>	 <p>Lüsi de Miranda Trikis</p> <p>"Tõde ja õigus" inglise keeles</p>	 <p>Aleksandra Tõsova Trikis</p> <p>Aleksandra Tõsova esimene luulekogu</p>	 <p>O-Fraktsioon Mäng</p> <p>Lauamäng „Riigimehed“</p>	 <p>Kareli Korvi-Korvonen Mäng</p> <p>Mobilirakendus OpimeSõnu lastele sõnade spetsitaamiseks</p>	 <p>Priit Jägeri Muusika</p> <p>Priit Jägeri esimene sooloplaat</p>	 <p>Nimmer-Schmidt Muusika</p> <p>Nimmer-Schmidt debüütalbum</p>	 <p>meisterjan Muusika</p> <p>Jaani Tõtte juuniori debüütalbum</p>	 <p>Mc Press Muusika</p> <p>Mc Rääbis ja lugu "320 pilti"</p>
 <p>Kriitiline kooli Kodanikualgatus</p> <p>Ava ukseid Herbert Hahni Kooli</p>	 <p>Nele-Liis Valkoo Muusika</p> <p>Nele-Liis Valkoo sooloplaat</p>	 <p>Lele Luup Sündmus</p> <p>15 aastat õpilasedemokraatiat</p>	 <p>Lauri Oinaspuu Muusika</p> <p>Kõlalaulik 1. Rahvalaule saandituguselt Eesti kütatavalt</p>	 <p>Kristo Reinvaldi Trikis</p> <p>Eesti Jooksu Kullafond</p>	 <p>Kadri Sprelli Teater</p> <p>Rändteater Vaba Vanker</p>	 <p>Martin Meisla Muusika</p> <p>Lastelaulule plaat Mäng on väikese inimese töö</p>	 <p>Kammerkoor Head Ood, Vendi uus helikandja</p>	 <p>Kõlbi Leivi Muusika</p> <p>Lastelauluplaad "Sjajab arbusse"</p>
 <p>Jannevine Trikis</p> <p>Lasteraamat „Soolikarhu Eva ja Mägedel Hugo“</p>	 <p>Improgrupp Jael Teater</p> <p>Eesti esimene rahvusvaheline improteatri festival Tilit</p>	 <p>Midrid Muusika</p> <p>Midride debüütalbum "Meeste kutses"</p>	 <p>Britt Saaronen Kunst</p> <p>Illustratsioonid näitus "Tint ja Taevast" Tallinna Teletornis</p>	 <p>Taru Laarmani Kunst</p> <p>Jaapani mokuhanga näitus ja töötuba Eestis</p>	 <p>Juss Pihho Trikis</p> <p>Projekt: Juss Pihho Maaliraamat "Araseletatud pildid"</p>	 <p>Lucky Laika Disain</p> <p>Lucky Laika pildid ja nagid</p>	 <p>Tuuli Vellingu Muusika</p> <p>Tuuli Vellingu debüütalbum</p>	 <p>Kail Jägi Film & Foto</p> <p>Aitame eesti noortel reissööridele Euroopas kanda kinnitad!</p>
 <p>Raul Kubbepöng Mäng</p> <p>E-Aabits</p>	 <p>Teater NO99 Teater</p> <p>Teater NO99 lavastus</p>	 <p>Annika Vilbus Teater</p> <p>Muusikaline tantsumüüsjutt "OmaOma"</p>	 <p>Silje Kivi Trikis</p> <p>Marie Underi eluloo ja luule inglise keelde tõlkimine</p>	 <p>Pili Trikis</p> <p>Lundy Bancrofti raamat „Miks ta seda teeb?...“ eestikeelne trükk</p>	 <p>Allan Eij Trikis</p> <p>Projekt Allanism</p>	 <p>Klaid Melniko Muusika</p> <p>Tuulepuu album "Õdak tüü vastu ooda"</p>	 <p>Margit Peterson Trikis</p> <p>Luuleraamat "Veerekes Pää"</p>	 <p>Mikk Tammepõllu Muusika</p> <p>Mikk Tammepõllu sooloplaat</p>
 <p>Kaur Kender Kunst</p> <p>Audioraamat - Kuidas saada isaks</p>	 <p>Kaja Känn Kunst</p> <p>Knit The World</p>	 <p>paradiisimaits Trikis</p> <p>Toortoidu retseptiraamat</p>	 <p>even Film & Foto</p> <p>Eve Stuidio tantsud DVD-le</p>	 <p>Anne Tamm-Kõrmeets Teater</p> <p>Just Tantsukooli lõpetajate etendus</p>	 <p>Rita Põusepp Kunst</p> <p>Räämas seinad kunsti alla</p>	 <p>August Künnapu Trikis</p> <p>August Künnapu maaliraamat "Elujõgi"</p>	 <p>Kaia-Kaire Hunt Kodanikualgatus</p> <p>Paku Hundiallika keskusete katust!</p>	 <p>Kristjan Korjus Teos</p> <p>Lihtsalt ja põnevalt gümnaasiumi-matemaatikast!</p>
 <p>Meli-Anni Kunst</p> <p>Meie laste sünnilood</p>	 <p>Kati Varblane Film & Foto</p> <p>Eesti tennis 100</p>	 <p>kaku Kodanikualgatus</p> <p>Uue Maailma Tänavatefestival 2013</p>	 <p>MTG Tolla Merepäikese Disain</p> <p>Ajaloolise puidust päästeplaadi ehitamine</p>	 <p>SS Muusika</p> <p>Silver Sepa debüütalbum "Mis asi see on?"</p>	 <p>Martem Abrov Muusika</p> <p>Abraham's Café plaat</p>	 <p>Marilyn Muusika</p> <p>Marilyn Jurnani debüütalbum</p>	 <p>Rauno Schults Trikis</p> <p>Rauno Schults II luulekogu "Pingsil istaks kaks juust"</p>	 <p>Snarrel Muusika</p> <p>CD "Pranglile"</p>

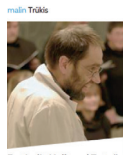
VÄRVIME MAAILMA ÄRÄ!

Ära mind unusta

Eric Whitacre visiid Eestisse

Festivali „Hullunud Tartu” kogumik

Unustatud operetipäri Therese Raide isikuraamat

Sõdelava Kassi esimene album "MUUSIKA"

Plaat "Ununenud unustatud" Helin-Mari Arderi kvintetist

IX laste ja noorte pärimusmuusikafestival REGILAUL UUES KUUES 2013

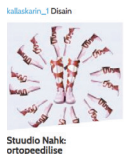
Uppjaar ja Tsuumi uuriavad „Tuljakut"

Värviraamat Haljaprintsess ja tema sõbrad

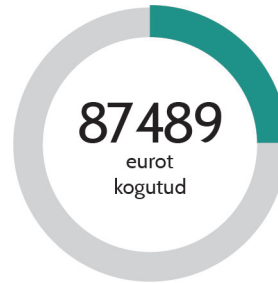
Animatsioon Uueksõndjad

Studio Nahk: ortopeedilise lisaväljatusega disainijalestid

Muusika

Faun Racketi vinüülalbum

Faun Racketi taga
seisavad Andres Lõo ja
Talis Paide.

“Vajame hoogu, et saaksime tulla nagu *derecho*, nagu teljenihe, nagu endorfiinide rünnak – nagu Faun Racket,” oli kirjas produktsentide paari **Andres Lõo** ja **Talis Paide** ühistööna sündinud Faun Racketi Hooandja üleskutses.

Hooandjasse tuli 2012. aasta sügisest koos tegutsenud duo selleks, et koguda raha vinüülalbumi välja andmiseks. Faun Racketi eesmärgiks oli koguda 1500 eurot ja nii ka läks. 51 hooandjat andsid kokku 1505 eurot. See summa kulus lugude masterdamiseks, albumi kujundamiseks, vinüülile pressimiseks, kaanetamiseks ja levitamiseks.

Plaat “Enter Projector” esitluskontserti peeti 12. detsembril Von Krahlis. Olenevalt toetuse summast said hooandjad endale tasuta kas Faun Racketi singli, autogrammiga vinüüli, kutse plaadi esitlusele või Andres Lõo varasema albumi “Love Bomb Letter”.

Tegijate kohta saad lugeda ja stiilinäiteid kuulata aadressil www.fauracket.com. Hooandja küsimustele vastas Andres Lõo.

Miks tulite oma projektiga Hooandjasse?

Vinüülalbumi väljaandmiseks pole hetkel teist nii efektiivset ja kiiret rahastamise alternatiivi. Suurt edu küll ei lootnud, kuid siiski osutus Hooandja tulemuslikuks.

Kas see muudab kuidagi suhtumist projekti, kui toetus on tulnud konkreetsetelt inimestelt?

Kindlasti muudabki suhtumist isiklikumaks. Kokkupuuted inimestega sel teemal on isiklikud. Paneb mõtlema, kuidas oleks see tunne, kui konkreetseid toetajaid oleks 50. asemel 500 või 5000 ...

Kui palju pidite lisaks pingutama teavitustöö ja toetajate otsimisega?

Algus, reeglipäraselt, venis. Pingutada tuli oluliselt - suhelda, selgitada, taasselgitada ja endale aru anda, et pelgalt lähim tutvuskond pole selliseks projektiks piisav. *Pre-sale*'i puhul tuleb rõhuda laiemale tuntusele.

Kas teil on tagantjärele tarkusi jagada, mida võiks projekti esitades teisiti teha?

Kunagi ei ole liiga hilja. Alati tasub endasse uskuda

ning sealjuures uskuda oma fännidesse, et nad saaksid meisse uskuda.

Odd Hugo

Möödunud talvel tuli Hooandjasse noor ja särtsu täis bänd Odd Hugo, kes soovis leida toetust oma esimese albumi väljaandmiseks. Aasta hiljem oli see sama plaat Eesti Muusikaauhindade parima debüütalbumi nominendiks.

Odd Hugo muusikas saavad kokku indie, folk, bluus ja midagi veel, mis inimestele niivõrd meeldib, et esinemistest bändil puudust juba ei ole! Pooleteise aasta jooksul on nad andnud kontserte nii Eestis kui mujal. Ka oma plaadi tahtsid nad salvestada laivis ja seepärast oli neil vaja leida raha sobiva avara ruumi rentimiseks. Lisaks salvestamistehnika tüürimiseks, lugude miksimiseks, masterdamiseks, plaadi kujundamiseks ja trükkimiseks. Vastutasuks pakkusid nad hooandjatele seda sama valmivat albumit kas digitaalsel või füüsilisel kujul ning kontserdipileteid esitlusele. 117 hooandjat andsid neile kokku 1743 eurot, eemärgiks oli saada 1600. Küsimustele vastasid Odd Hugo kaks lauljat ja kitarrimängijat **Rando Kruus** ja **Oliver Vare**.

Miks tulite Hooandjasse?

Üks lammasteeb ees ja teised teevad järele — olime näinud, et juba mitmed sarnased projektid olid saanud soovitud toetused kokku ning kuna meil ei õnnestunud Kulkast saada rohkem kui närused 150 eurot, siis otsustasime proovida ka Odd Hugo õnne Hooandjas.

Kuidas on Hooandjasse tulemine mõjutanud bändi käekäiku?

Hooandja projekti aktiivse promomise tõttu oli meie enda Facebooki leht tublisti aktiivsem, mis tegi meie nime tuttavaks laiemale ringile inimestele. Tähtsaim Hooandja juures oli vast aga see, et meie sihid tuleviku suhtes muutusid väga konkreetseks ja tuliselt motiveerituks - projekti abil valmis meil album, mis muutis meid muusikakirjastajate ja levitajate silmis oluliselt intrigeerivamaks.

Kuidas see mõjutab projekti tegemist, kui konkreetsetes inimesed seda oma rahadega toetavad?

Selle kasvava inimhulga nägemine, kes nõnda märkimisväärsete summadega meie projekti toetasid ja kes tõesti tahtsid, et see album valmis saaks, see tekitas palju positiivset stressi ja kohusetunnet. Tahtsime teha tõeliselt hea album nii meie endi kui fännide jaoks. Ehkki paljude toetuste eest võib tänada lähedasi ja sõpru, siis erilist väärtust andis asjale ka aina suurenev uute inimeste hulk, kes meid toetasid. Tundus täiesti veider, et lihtsalt niiviisi kantaksegi 30 eurot üle. Me loodame, et kõik toetajad ikka teavad, kui õnnelikuks nad meid tegid.

Odd Hugo esimene album ilmus eelmisel kevadel.

Kui palju pidite tööd tegema, et piisavalt toetajaid leida?

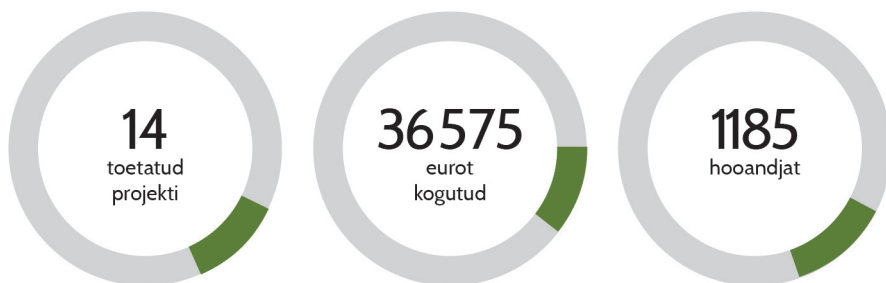
Peamine pingutus oli projekti levitamine, kui seda saab pingutuseks nimetada. Bändiliikmed tegelesid sellega enesestmõista, aga palju tänu võlgname ka lähedastele, sõpradele, tuttavatele ning loomulikult meie häädele fännidele. Viimase kahe nädala jooksul kasvas summa justkui iseenesest, kuid selle taga oli siiski raske linkide kopeerimise ja kleepimise töö. Kindlasti aitas kaasa ka Hooandja poolne levitamine.

Kas kõik läks Hooandjas nii nagu ette kujutasite või teate nüüd, mida teinekord teisiti teha?

Kuna meie albumi lõplik eelarve kujunes soovitud toetussummast kaks korda suuremaks, siis siin kohal tasub tähele panna seda, mida Hooandja tegijadki räägivad. Projekti mahukust tuleb kalkuleerida detailselt ja riskiprotsendiga, nii et oleks ruumi manööverdada. Ja kui olete mingi summa kokku arvutanud, siis lisage sellele mõni sada juurde.

Teater

NO99, Iga eht südamelöök

Üks enim tähelepanu pälvinud Hooandja projekte oli NO99 teatri kampaania Juhan Liivi luule põhjal valminud lavastuse “Iga eht südamelöök” välja toomiseks. Tüki tegijad soovisid saata näitlejad üheks prooviperioodiks võõrsile uusi kogemusi ammutama ning nii tuldi Hooandjasse, et siit mõtte teostamiseks vajalik summa koguda.

Lavastuse autoriteks on **Ene-Liis Semper**, **Tiit Ojasoo** ja Teater NO99 trupp. Oma Hooandja üleskutses selgitasid nad, mida Liivi luule nende jaoks tähendab ning kuidas on see seotud ideega lennutada näitlejad **Mirtel Pohla**, **Rasmus Kaljupärv**, **Risto Kübar** jt laia maailma: “Liiv on erakordne ja poeetiline, tema kujundid puudutavad me paratamatu olemise üleüldist üksindust ja lükkavad meid ruumi, mille koordinaardid ulatuvad männiokkast kosmoseni. ./ Proovid on jõudnud punkti, kus on selge, et proovisaalist ei piisa. Näitlejad peavad sellest ruumist lahkuma ja töötama kolm nädalat kusagil eemal. Kaugel. Üksinda.”

Teatril õnnestus soovitud 10 000 euro asemel saada kokku lausa 15 185 eurot. Hooandja kampaania lõppes 2013. aasta 5. jaanuaril ning juba 22. veebruaril toimus esietendus. Märtsi alguses kutsuti aga kõik Hooandja toetajad suurele tänupeole. Küsimustele vastasid **Kätlin Sumberg** ja **Eero Epner** NO-teatrist.

Miks tulite projektiga Hooandjasse?

Tavapärase rahastamiskanali piiridesse mahub vaid ellujäämise nimel pingutamine. Kuid kui soovida teatris mitte ainult ellu jääda, vaid leida mõte ja õigustus, miks üldse elada, siis on vaja püüelda erakordse poole. Oleme sel teel seni vältinud turumajandusliku hinnalipikudžungli läbimist.

Hooandja oli ja on meie jaoks ideoloogilises plaanis sümpaatne formaat. Kuna see on avalik, vabal tahtel põhinev ja paljusid kõnetav, siis ei hakka seda dikteerima ükski turunduslik ärihuvi. Just sel põhjusel soovisime vastutasuks mitte jagada lihtsalt hooandjatele nänni, vaid kutsuda nad ühisele peole, et tekitada sarnaselt mõtlevate inimeste avaliku koosolemise võimalus. Tagantjärele saame öelda, et see kohtumispidu sai erakordne ja teenis ka palju sooja tagasisidet.

Kuid kogutud summast olulisemgi oli meie jaoks hooandjate arv, mis tuli kokku 518. Ja kuna Hooandja inimeste sõnul suurenes nende saidi külastatavus tunduvalt, siis julgeme öelda, et meil õnnestus vastuteenena ka Hooandjale hoogu anda.

Mil moel Hooandjast kogutud raha kasutasite?

Kõik see raha kulus seitsme näitleja mujale mineku peale - nii transport kui kohapealne elu kolme nädala jooksul. See tähendas maailma eri nurkadesse sõitmise puhul ranget režiimi ja lakoonilist enesepiiramist.

Kas see muudab kuidagi suhtumist projekti tegemisse, kui toetus on tulnud konkreetsetelt inimestelt?

Ühtemoodi kirega ja tõsiselt võtame kõiki oma tegemisi, kuid erakordne oli Hooandja projekt sellegipoolest. Eelkõige üllatavalt suure osalejate arvu tõttu. Need olid inimesed, kes olid valmis küsimusteta astuma veel sündimata kunstiteose selja taha ning sealhulgas tegema märkimisväärse summaga annetusi. See kõik oli soe, julgustandev, ilus, õrn.

Kui palju pidite lisaks pingutama, et Hooandjas toetust kokku saada?

Juba esimesel päeval, kui üleskutse listi saatsime ja Facebooki lehel kuulutasime, saime kokku 40% eesmärgist (eesmärk oli 10000 eurot). See andis kindlust. Paaril korral kogumisperioodi keskel kirjutasid meist Postimees ja Eesti Päevaleht, paaril korral tuletasime üleskutset meelde listikirjaga ja Facebooki lehel, kuid muud lisapingutust teha polnud vaja. Üle 100% eesmärgist oli koos juba mõni päev enne tähtaega.

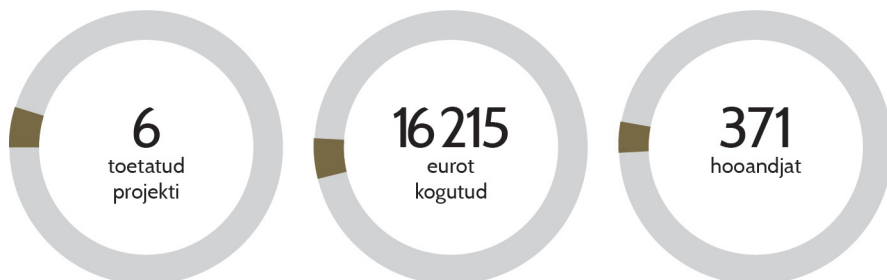
On teil tagantjärele tarkusi ka Hooandja asjus jagada?

Lavastuses "Iga eht südamelöök" on laval Risto Kübar, Marika Vaarik, Eva Klemets, Mirtel Pohla, Inga Salurand jt.

Soovitame olla lihtsalt julged. Projekti planeerimise etapil kõhklesid Hooandja tegijad, et ehk on 10000 liiga suur eesmärk, kuna nii palju polnud varem küsitud ega kogutud. Aga tagantjäreli saame õnneks tõdeda, et kui mõte on aus ja tahe suur, siis on õige tunne ka inimestel su selja taga ja ees.

Disain

Lucky Laika nagid ja pildid

Disianiettevõtte Lucky Laika käekiri on eksimatult äratuntav. Illustratsioonid kummalistest ja kaunistest muinasjututegelastest võluvad nii suuri kui väikeseid. Möödunud kevadel pöördusid **Olivia** ja **Tarieli Lipartia** Hooandjasse, et leida stardiraha uue tootesarja loomiseks. Plaanis oli hakata tegema vineerist pilte ja nagisid, kus peal Olivia loodud joonistused Eesti vanasõnade ainetel. Näiteks räägib tukastava karu pilt sellest, kuidas hommik on õhtust targem. Mundris kassi sõnumiks on aga see, et armastuses ja sõjas on kõik lubatud.

Lucky Laika esialgseks eesmärgiks oli koguda 1400 eurot. Toetajatele pakkusid nad vastutasuks neid samu asju, mille meisterdamiseks raha koguti. Huvilisi jagus ja nii andsidki 79 hooandjat neile 1496 eurot. Valminud tootesarjaga saad tutvuda aadressil www.belucky.ee. Hooandja küsimustele vastas Tarieli Lipartia.

Miks otsustasite oma projektiga Hooandjasse tulla?

Väikesel ettevõttel on keeruline leida rahalisi vahendeid uute toodete arendamiseks ja tootmiseks ning seda eriti firma tegevuse alguses. Hooandja on sellises olukorras väga hea lahendus. Kindlasti oli toetajate hulgas ka neid inimesi, kes lihtsalt soovisid meid toetada, kuid ühisrahastus on siiski kasulik mõlemale poolele - meie saime tootmiseks vajaliku raha ning meie kliendid said tasuta neid samu tooteid, mis hiljem läksid poodi müüki, ainult et sedasi said nad neid asju palju soodsamalt. Seega meie jaoks oli tegu justkui eelmüügiga. Lisaks on Hooandja kindlasti ka hea reklaamikanal. Toetajate seas oli palju neidki, kes polnud varem meist midagi kuulnud.

Lucky Laika tooted valmivad Olivia ja Tarieli Lipartia koostöös.

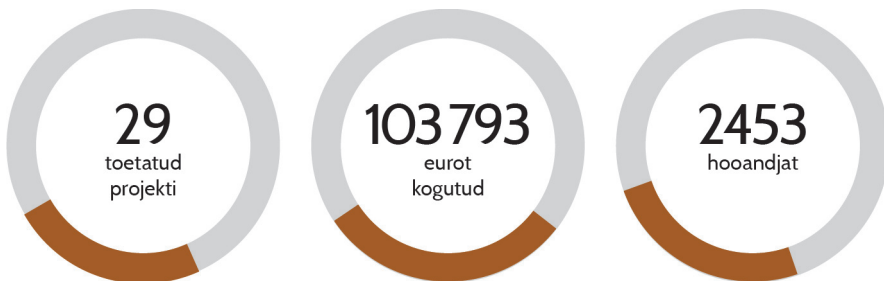
Kas vajalik summa tiksus täis iseenesest või tuli teavitustöö ja toetajate leidmisega veel vaeva näha?

Osa summast tuli tõepoolest nendelt inimestel, kes külastasid Hooandjat, nägid meie projekti ja otsustasid siis toetada. Enamiku toetajatest leidsime siiski tänu agarale teavitustööle. Facebook on selles osas asendamatu suhtluskanal. Palusime sõpradel jagada infot projekti kohta. Kuigi osa neist toetas ka rahaliselt, oli meie mõtte see, et sõbrad-tuttavad aitaksid jagada vaid infot. Siinkohal täname kõiki, kes seda usinalt tegid. Mis seal salata — iga toetus tõi naeratuse näole. Kui võõras inimene sind usaldab, siis see tekitab sooja tunde ja innustab edasi tegutsema.

Kas kõik läks nii nagu ette kujutasite või teeksite järgmine kord midagi teisiti?

Kõik läks ilusasti ja paremini, kui lootsime. Kindlasti saaks projekti tutvustus olla veelgi huvitavam ja asjalikum. Meie puhul oli ainsaks probleemiks see, et projekt sai toetuse suve alguses, mil paljud puhkavad ja e-kirju eriti ei loe. Pidime siis neid muud moodi taga otsima. Hooandjale soovitaksimegi koguda toetajatelt ka telefoninumbreid, et nende kättesaamine oleks mugavam.

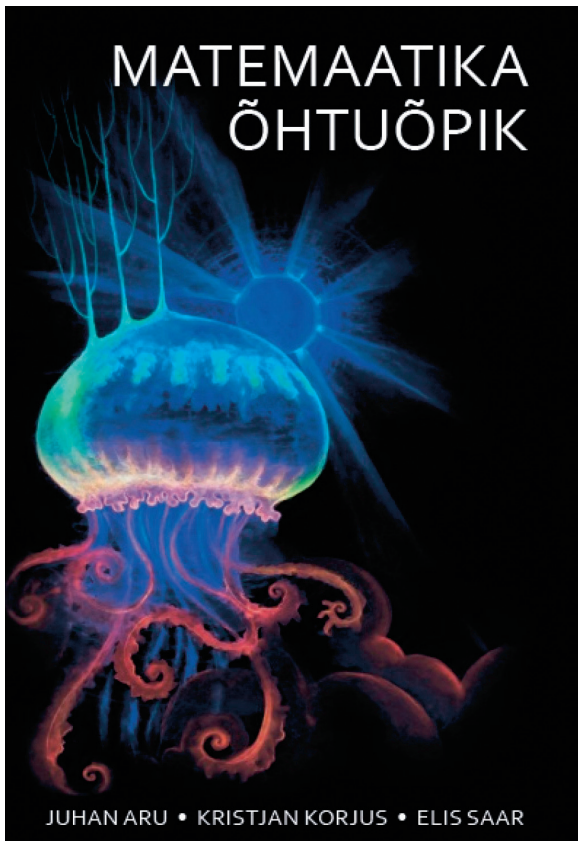
Trükis

Matemaatika õhtuõpik

Matemaatika õhtuõpiku kirjastamise projekt on üks lennukamaid rahakogumisaktsioone Hooandjas. Idee inimlikust matemaatikaõpikust, mida saaks omal käel sirvida ja mis tooks aine õppimisse rohkem rõõmu ja elulisust, kõnetas ootamatult paljusid inimesi.

Õhtuõpiku autoriteks on matemaatika doktorant ENS Lyonist **Juhan Aru**, TÜ informaatika doktorant **Kristjan Korjus**, TÜ semiootika ja kultuuriteooriate ning maalikunsti tudeng **Elis Saar**. Hooandjasse pöördumise hetkeks olid nad õpikuga juba kolm aastat tööd teinud ning sisulises plaanis oli raamat enam-vähem valmis. Juba paar päeva pärast kampaania algust oli vajaminev summa ehk 7400 eurot koos ning projekti lõpptähtajaks oli 451 toetaja abil kogunenud 13213 eurot.

Matemaatika õhtuõpikust on saanud tõeline menuk.

Raamat tuli trükikojast välja just enne jõule ning esimese hooga trükiti seda 2000 eksemplari, millest 1000 läks hooandjatele ning kingitusteks kõikidele Eesti matemaatikaõpetajele. See viimane mõte sai teoks tänu tollele lisatoetusele, mis Hooandja kaudu kogunes. Lettidele jõudnud teosed kadusid nagu soojad saiad ning veel hiljaaegu troonis õpik ka Rahva Raamatu müüduimate raamatute nimekirja tipus. Ka järgmisest tiraažist, kus oli 1500 raamatut, jäi väheks ning tänaseks on müügil juba kolmas trükk.

Õpikuga saab tutvuda aadressil õhtuõpik.ut.ee. Hooandja küsimustel vastas Kristjan Korjus.

Kuidas Hooandjasse sattusite?

Meie soov oli, et raamatu hind tuleks võimalikult odav ning et õpikul oleks ka vabavaralitsents (CC). See tähendab seda, et õpetajatel ja teistel huvilistel on õigus vabalt õpikust võetud materjale muuta ja neid näiteks tundides kasutada. Kahjuks ei jõudnud me ühegi kirjastusega kokkuleppele ning pärast seda tundus Hooandjasse tulemine juba ainuõige lahendusena.

Mil moel Hooandjast kogutud raha kasutasite?

Raha läks puhtalt raamatu kirjastamise peale. See hõlmas raamatu sisulist toimetamist ja keele kontrollimist, kujunduse viimistlemist, küljendamist, trükkimist ning turundamist ja turustamist. Enamik summast kulus trükkimise peale.

Kas see muudab kuidagi suhtumist projekti, kui toetus selleks tuleb konkreetselt inimestelt?

Jah, muudab küll. Peab veel rohkem meeles pidama, et tegemist on väärtuspõhise projektiga ning see ei ole tehtud suure raha teenimise eesmärgiga, samuti poleks siin lubatud ebaeetilised reklaamitrikid vmt.

Raamatut kirjutades me ju veel ei teadnud kindlalt, kas see üldse on ühiskonna jaoks vajalik või mõtekas. Eriti pärast seda, kui mitmed kirjastused polnud raamatut vastu võtnud. Hooandja toetajad andsid tagasi enesekindluse ja tahtmise asi korralikult lõpuni teha. See oli väga inspireeriv.

Kui palju pidite lisaks pingutama, et toetajaid leida?

Meie kogu toetussumma oli koos mõne päevaga. Tundus, et väga paljud inimesed teadsid meie projektist ja selle muredest juba varem. Lisaks osutusid oluliseks mõne inimese Facebooki postitused ning ka Tartu Postimehes ilmunud artikkel andis kõvasti hoogu juurde.

Peeter Lauritsa kunstialbum “Sild sinna ja tagasi”

Kunstnik **Peeter Lauritsa** jaoks oli 2012. aasta kokkuvõtete aeg. Üks suur ring loomingus ja elus oli täis saanud ning sel puhul tahtis ta välja anda kunstialbumi “Sild sinna ja tagasi”, kus sees kõik ta olulisemad Küti-oru perioodil valminud tööd alates 1997. aastast.

Kui Laurits 2012. aasta suve lõpus Hooandjasse trüki-se väljaandmiseks vajalikku toetust koguma tuli, oli tal tegelikult teose materjal suuresti juba koos. Kesksel kohal raamatus olid pildikollektsioonid “Taeva atlas”, “Uputus”, “Mullatoidu restoran” ja “Labürint”. Lisaks on siin Eero Epneri sissejuhatav essee ja intervjuu autoriga nii eesti kui inglise keeles.

Albumi väljaamiseks oli vaja kokku saada 4950 eurot. 142 toetaja toel tuli lõplikuks summaks 5691 eurot ning juba oktoobriks oli raamat kaante vahel. Nii kulus idee tekkimisest vähem kui kaks kuud, et teos kokku panna, kujundada, raha leida ja trükikotta saata. Laurits peabki Hooandja suurimateks trumpideks operatiivsust ja bürokratlike protseduuride puudumist.

Kuidas Hooandjasse jõudsid?

Olin teisi kanaleid pidi juba aastaid tulutult toetust taotlenud. Hooandja oli uus ja värske võimalus, mille väga meeldis selle kodanikualgatuslik ideoloogia. Ma pean ülitähtsaks, et inimesed saaksid toetada neid erutavaid kultuurinähtusi otse, mistahes toredate institutsioonide ja ametkondade vahenduseta. Teiselt poolt on ka kunstnikule väga oluline aeg-ajalt kogeda, et ta tegevus inimestele korda läheb.

Kas see muudab suhtumist ettevõtmisse, kui toetus selleks on tulnud konkreetselt inimestelt?

Konkreetsete isikute toetus muudab suhtumist kardinaalselt. Väga suur vahe on, kas toetuse määravad statistilised valikud bürokratlikus mehhanismis või kindlate isikute ootus ja huvi.

Mis tundeid see tekitab, kui näed võõraid inimesi sellisel moel toetust andmas?

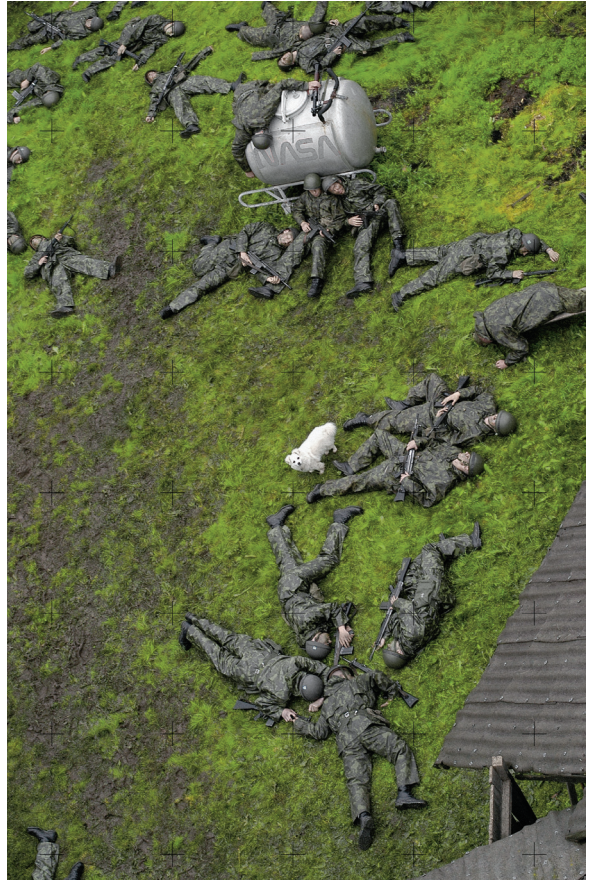
Kui terve hulk inimesi omal vabal tahtel toetab sinu idee realiseerimist, siis see on kunstnikule kõrgeim tunnustusavaldus.

Kui palju pidid lisaks pingutama, et Hooandjas toetust kokku saada?

Oma visiooni tuli üsna agressiivselt levitada, aga summa sai kokku võrdlemisi valutult.

Kas kõik läks nii nagu arvasid või tead nüüd, mida teinekord võiks teisiti teha?

Tundub, et oma idee ja ideoloogia tutvustused võiksid põhjalikumad ja huvitavamad olla. Kingituste kättemõtmine jälle läbimõeldum.

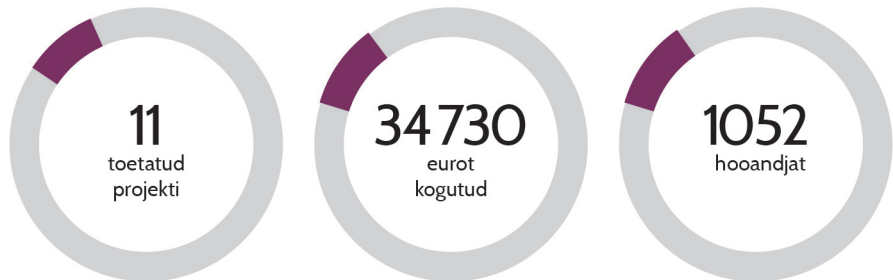

Peeter Lauritsa ja Ain Mäeotsa teos “Taevalik läkitus”.

Sündmus

Konverentsi TEDxTallinn korraldamine

TEDxTallinna korraldajate eemärgiks pole midagi vähemat, kui teha kõige lähedamat konverentsi siin mail. Juba mitu kuud enne ürituse toimumist hakatakse koos sündmuse küllastajatega arutama, keda üldse esinema kutsuda. Nii ongi kujunenud TEDxTallinn konverentsist sündmus, mis on igal aastal oodatud ja eriline.

Konverentsid toimuvad kord aastas kevadeti ning seda alates 2009 aastast. Mõnikord on olnud need väiksema ringi ettevõtmised, teinekord päris rahvarohked üritused. Näiteks nagu möödunud aastal, mil ettevõtmise meeskond otsustas asja Hooandjaga siduda. Kuna TEDxTallinna tiimi jaoks on alati olnud oluline üheskoos tegutsemine, siis klappis neile ka Hooandja kontseptsioon, kus erinevate ettevõtmiste toetajad on justkui ka osalised projekti valmimises.

Konverentsi sisu see väga ei mõjutanud, küll aga muutis seda, kuidas huvilised üritusele pääsesid. Osalejad mitte ei registreerinud ennast TEDxTallinna kodulehel, vaid pääs üritusele oli auhinnaks toetuse eest, mille huviline üritusele Hooandjas andis. Erinevate toetussummade eest said inimesed tasuta kas varajase ligipääsu esinemiste ülekannetele, üliõpilassoodustusega või täishinnaga sissepääsu, võimaluse osaleda TEDxi sissejuhataval üritustel, võimaluse tutvuda ürituse telgitagustega jne.

Kokku andsid oma toetuse 490 toetajat ning eesmärgiks seatud 15 620 euro asemel tuli lõplikuks summaks 19 174 eurot, mis on senini kõige suurem Hooandjas kogutud toetussumma. 3. mail toimuski Salme Kultuurikeskuses tiheda ja inspireeriva programmiga konverents alateemaga “Piiri peal”, mida külastas kokku üle 550 kuulaja. Oma kogemustest rääkisid teatrijuht **Peeter Jalakas**, digitaalajastu õppimismeetoditega tegelev Rootsi õpetaja **Frida Monsén**, kunstnik ja kunstiõpetaja **Olesja Katšanovskaja**, pianist **Kristjan Randalu**, astrofüüsik **Jaan Einasto** jpt.

Konverentsist saad lugeda ning esinejate ettekandeid vaadata aadressil tedxtallinn.org. Hooandja küsimustele vastas sündmuse korraldaja **Oliver Kadak**.

Kuna sel aastal andsid külastajad oma tulemisest teada Hooandja kaudu, siis kuivõrd mõjutas see konverentsi õhustikku või sisu?

Oli hästi palju uusi osalejaid, kes polnud varem TEDxiga kokku puutunud, aga oli ka vanu nägusid, kes käinud kohal 2009. aastast alates. Kui oleme teinud väiksemaid üritusi, siis oleme osaliselt ka valinud ruumipuuduse tõttu oma osalejaid. Hooandja puhul see polnud võimalik. Need, kes toetasid, need toetasid ja vahepeal oli meil hirm, et tuleb nii palju rahvast, et me ei mahu ära.

See, et seltskond oli kirevam ja teistsugusem, tekitas ka mõningaid riske. Sa ei tea, mida nad ootavad või kuidas reageerivad. Kui sul on väike seltskond, siis see saal reageerib hoopis teisiti võrreldes 500 inimesega. Nii oli ka tagasiside väga seinast seinä. Osadele meeldisid ühed esinejad, teistele teised. Ja see oli väga rõõmustav, sest see näitab, et üritus polnud ainult ühe maitse järgi tehtud. Oli inimesi, kes käivad tavapärasel suurtel konverentsidel ja kes olid väga üllatunud, et sellist üritust saab korralda ka nii mõistliku raha eest ja *crowdfunding* stiilis.

Mille peale raha kulus?

Saime 100 % kõikidest kuludest kaetud hooandjatel, sh sponsoritel saadud toetustega. Suur osa läks toitlustuse peale, lisaks Salme keskuse üür, tehnika rent jne. Saime rohkem raha, kui ootasime, aga kuna ka osalejaid oli rohkem, siis kasvasid proportsionaalselt toitlustuskulud. Kui nii võtta, siis 29 eurot ei olnud sugugi suur summa osavõtu, kogu päeva toitlustamise jm eest.

Teie ettevõtmine oli hoopis erinev teistest Hooandjasse esitatud projektidest. Teil on oma väljakujunenud üritus, kindlad näod, kes aastast aastasse kohale tulevad jne. Kas oli keeruline üritust kohandada Hooandja skeemi ja reeglite järgi?

Tagantjärele võib öelda, et üks keerulisemaid asju oli paika panna, millise toetussumma eest mida saab. Erinevate hinnapakettide vahel oli raske tasakaalu leida. Kui eelnevatel aastatel olime teinud loomingulist hinnastamist, kus inimesed said ise valida, millise summa eest nad mida soovivad, siis Hooandja pani üsna karmid reeglid ette. See tähendas seda, et me ei saanud näiteks reguleerida, palju me müüme üliõpilassoodustusega pileteid või kui mõni inimene tahtis osta korraga mitut piletit, siis ka see polnud võimalik.

Meid üllatas see, et paljud TEDxi pikaaegsed külalised ei olnud Hooandjast midagi kuulnud ja me pidime korduvalt seletama, millega tegu. Kummalisel kombel polnud see seotud üldse tehnika teadlikkusega.

Üks asi, mis see-eest meie elu lihtsamaks tegi, oli maksmise pool. Kui varasematel aegadel on olnud neid, kes panevad oma nime kirja, aga jätavad mistahes põhjusel tasu maksmata ning keda tuleb aidata, siis seda muret sel korral ei olnud. Tehniline pool töötas

2013. aasta konverentsil esinesid teiste seas kunstnikud Olesja Katšanovskaja ja Okeiko.

üldse väga hästi ning Hooandja kaitses kiivalt ka toetajate isikuandmeid. Saime seetõttu teada toetajate nimed nt alles toetuskampania lõpus ja jäime veidi hiljaks mõnede nimekirjadega.

On teil jagada tagantjärele tarkusi teistele hoo- võtjatele või soovitusi Hooandja platvormile?

Mulle tundub, et Hooandja võiks olla omamoodi üritus- turunduse platvorm kodanikuühiskonna sündmuste jaoks, aga see eeldaks koostööd mõne teise ettevõttega, kes tegeleks registreerimise, piletimüügi ja muu sellisega. Kui korraldajatel on vaja saada täiendavat infot, kas või vastust küsimusele, kas inimene annab toetuse iseenda sissepääsu eest või tahab ta anda selle mõnele sõbrale, siis seda praegu Hooandja kaudu teada ei saa.

Oled ka ise väga palju toetanud erinevaid Hooandja projekte. Milliseid projekte eelistad toetada?

Korda läheb ikkagi siirus ja vahetus, personaalsus. Tunne, et sa toetajana oled pisike osa loomeprotsessist, mitte ainult rahakotiks kaasas. Minu meelest on see loomulik, et sa võtad ja annad tagasi. Võib-olla esimese aasta tudengile on raske seletada, miks ta peaks napist sissetulekust kedagi veel toetama, aga kohati on need summad nii pisikesed, et pole üldse liiast anda raha ettevõtmisele, mis sulle meeldib.

Olen mõelnud, et kui Hooandja on edukas, siis riik tunneb ennast rahastamise kohapealt varsti ülearu mugavalt. Tekib sellise muster, et kui Kulkast raha ei saa, teisest kohast ka mitte, siis tuled Hooandjasse, saad projekti tehtud ja riik hiljem ütleb, et vaadake kui tore, meil tehakse nii palju lähedaid asju! Me ei lahenda ehk nii probleeme, vaid tekitame neid hoopis juurde.

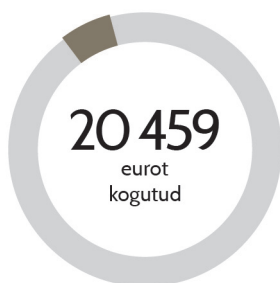
Mulle meeldiks, kui ma saaksin näiteks igal aastal füüsilise isiku tuludeklaratsiooni täites anda mingi osa tulumaksust erinevate loominguliste ja kodanikuühiskonna projektide toetuseks. Ehk siis mul ei oleks seda raha füüsiliselt, aga mul on virtuaalne konto. Nii saab otsustamise anda riigi asemel inimeste kätte. Seejuures saaks nt Hooandja avalikest allikatest kontrollida, et need toetatud ettevõtmised poleks minuga seotud. Võib-olla teeme nii riigis veel paremaid otsuseid väiksemas mahus?

*TEDxTallinn 2013
korraldajad ja abilised
konverentsi eel.*

Teised valdkonnad

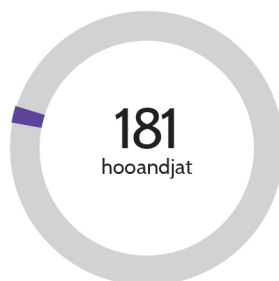
Kodanikualgatus

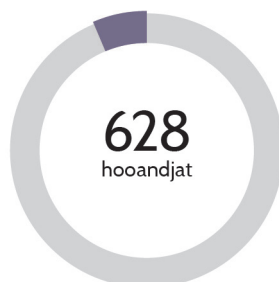
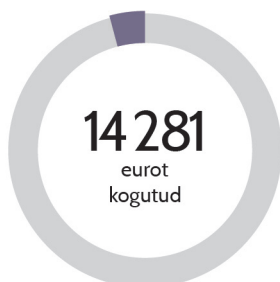
Film ja foto

Kunst

Mäng

Raha räägib

Daniel Vaarik, kommunikatsiooniekspert
Artikkel ilmus 17. märtsil 2013 ajalehes Postimees.

Üks viis inimest solvata on visata talle raha näkku. Ta korjab raha vaikides üles või pöörab hoopis kannapealt ringi ning jalutab minema, kuid igal juhul kaasneb sellise raha liigutamisega sõnum: ma võin su raha sulle anda, aga ma põlgan sind. Enamasti levib raha õnneks vähem konfliktsetes õhkkonnas, kuid mingi sõnum on rahaga alati kaasas. Milline see on? Kas see on tähtis?

Et küsimuse ulatusest aru saada, vaatame korra maksete hulka, mis Eesti pankades aset leiavad. Umbes miljon makset tööpäevas. Elektroonilise raha vool on nagu pidev vereringe, mida iga mõne tunni tagant paisutab võimas südamefunktsioon, mis lükkab liikvele pankadevahelised ülekanded. Tänavanurkadel piiksuvad ATMid tilgutavad elustavat sularaha otse kätte ning kõik see fikseerub kuskil Eesti Pangas kardiogrammiks, mille põhjal me hindame oma majanduse tervist.

Erinevalt vereringest ei ole raharinge siiski nii automaatne kui välja paistab. Iga tehingu, iga makse asjaolud on inimese kujundatud ning iga makse kannab seega ka mingit infot kasvõi selle kohta, kes ja kuidas tellis just muusika. Isegi siis, kui tehing tundub õiglane ja korras, on sellel oma mõju – hea mõju muidugi, maailm on korras, riik ja majandus funktsioneerivad. Ei tasu alahinnata sellise staatusraporti mõju, mis ütleb, et kõik on hästi.

Aga võib olla ka halvasti. Lugesin just, et Kanadas on raha jagamine üks peamisi abielude purunemise põhjusi ning tõenäoliselt ei ole see vähetähtis põhjus ka Eesti kooselude lõppemisel. Seejuures ei ole asi ainult selles, kas raha on või ei ole, vaid selles, kes ja kuidas otsustab jaotamist perekonnas. Jälle on jagamine ise sõnum!

Võiksime midagi õppida ka sellest, et absoluutselt kõik viimaste aastate poliitilised skandaalid Eestis on

kuidagi seotud olnud raha jagamisega. Idaraha skandaal, Reformierakonna rahastamise skandaal, isegi elamis- lubade skandaal. Millist sõnumit need edastavad?

Daniel Vaarik kogus Hooandjas toetust kommunikatsiooniõpiku tegemiseks.

Raha jagamine võib olla seotud respektiga. Ühe väikese ja tol hetkel mitte väga eduka firma juht rääkis mulle kunagi, et tema ettevõttes ei ole iialgi palgapäevaga hilinetud. «Ma võtsin ükskord kriisi ajal isikliku krediitkaardiga raha välja, et palka maksta,» ütles ta ning tema jutu mõte oli, et palga maksmisega hilinemine on töötajatele nagu solvang.

Milliseid sõnumeid loob näiteks Euroopa Liidu abiraha jagamine? Selle jagamise professionaalsusest sõltub, kuidas miljarditest saavad koolimajad, teed, uued tooted ja teenused. Kas abieurode jagamisega kaasneb ikka sõnum, et me tahame olla vaba turumajandusega ühiskond, või kaasneb nendega hoopis sõnum, et tähtis on näida, kuid mitte olla? Et pakume kõige madalama hinnaga maanteed, üks siis pärast vaatame,

kuidas asja ära klatime? Augud tulevad ju alles kahe aasta pärast.

Olen ise viimastel kuudel olnud seotud kahe projektiga, mis mõlemad puudutavad raha jagamist. Kogusin Hooandjas raha raamatu jaoks, mida toetas üle kahe saja inimese. Raha tuli veerandi võrra rohkem kui küsitud ning iga inimese lisatud panus tekitas minus kui raamatu autoris meeldiva tunde. Ma olen olemas, minusse usutakse. Minule ei tundu Hooandja kaudu raamatut toetanud inimesed täna isegi mitte toetajatena, vaid partneritena, kes aitavad raamatut luua.

Hooandja on vähem kui aasta jooksul toonud Eesti kultuuriprojektidele raha umbes 70 000 euro ringis, kuid Hooandja eeskujuks olev USA Kickstarter on nelja aasta jooksul rahastanud loovaid ideid rohkem kui poole miljardi dollari eest. Sündinud on palju häid

projekte ning nende sõnum on vähemalt asjaosalistele endile enamjaolt innustav.

Hooandja ei jaga raha niisama, vaid ta sunnib inimest päris tõsiselt pingutama. Alustades sellest, et oma projekti üles seadmine eeldab video tegemist, kus tuleb isiklikult esineda ning idee lühikese ajaga tulevasele rahastajale selgeks teha. See on korraga raske, kuid mitmes mõttes väga inimlik, sest täita ei tule impersonaalset tabelit, vaid tuleb rääkida otse, nagu asjad on, oma sõnadega.

Oma videot tehes jäin ma mõtlema, et mis oleks, kui ministriumid, EAS ja muud rahajagajad teeksid sama moodi, lihtsalt paluksid igal raha taotlejal kahe-minutises videos ära põhjendada, miks raha on vaja. Päris hästi paistab välja, kui keegi udu ajab. Mõnel puhul võiks videod üles panna, kui projekt juba läbi on. Mis meil kaotada? Paberikuhjad?

Muidugi on erinevus selles, et Hooandjas annavad inimesed oma isiklikku raha ning ametnikud jagavad kellegi teise raha ning ankeet on samavõrd kontroll selle ametniku tegevuse üle kui selle tegevuse üle, kes raha saab. See toobki meid teise teemani.

Olen viimasel ajal pidanud endale selgeks tegema kodanikuühiskonna rahastamise teemat. Keeruline valdkond, paljudele igav, kuid kui siin midagi väga valesti teha, saab vabakond suure hoobi. Minu ülesanne on koos Praxise ja siseministriumiga tutvustada uut kodanikuühenduste rahastamise juhendit. See dokument korrastab suhteid raha jagajate ja selle saajate vahel ning kuigi see minu videoidee sinna ilmselt ei jõua, peaks see tegema raha jagamist lihtsamaks.

Olen kohtunud paljude inimestega, kes ütlevad, et raha jagamine vabakonnale on praegu tõesti liiga bürokraatlik ja masinlikult korraldatud. Lugeses Alari Rammo kirjeldust sellest, kuidas vabakondlane peab ametnikele saatma oma kontori plaani, millel on ruuduke punaseks tehtud, et näidata, kus tehakse tööd, või kui talt küsitakse numbreid kolmeteistkümneme komakoha täpsusega, tuleb nõustuda tema kokkuvõttega, et selline olukord ei inspireeri looma sisulisi kodanikuühendusi.

Tagajärjeks on see, et lõpuks on meil olemas ainult professionaalsed rahataotlejad, kes oskavad raha küsida, kuid kes ei pruugi tegeleda sisuliste asjadega. Amatööridel pole sellisesse maailma asja. Kuigi ma ise pean ennast ametiasutuste reeglite alal keskmiselt tugevaks, on mitmed ametlikud rahaga seotud vormid minugi jaoks arusaadavuse piiri peal ning üldiselt tegelemine ma projektiraha taotlemisega nii vähe kui võimalik.

Jätame praegu äritehingud kõrvale ja joonistame välja mõned hea raha jagamise põhimõtted, mille konkreetse rakendamise üle peab muidugi otsustama igaüks ise. Esiteks, kui me räägime avalikust rahast, siis see peaks olema võimalikult kättesaadav paljudele taotlejatele. Ainult siis on olemas õiglane konkurents. Ainult siis saame öelda, et ühine raha loob ka ühist väärtust.

See tähendab näiteks seda, et raha taotlemine ei tohi olla liiga keeruline ega liiga keeruliselt sõnastatud,

sest iga nõks keerukuse suunas välistab hulga publikut. Ma pole kindel, kas erinevad EASi või teiste riiklike rahajagajate tingimused lihtsuse testi läbiks. Raha jagajad peaksid vaatama, kas neil ikka on kõike infot tegelikult tarvis, kas lihtsat puulusikaid tootev väikeettevõtja ikka peab vastama keerulistele küsimustele, mille puhul me teame, et ta nagunii mõtleb vastuse välja vaid selleks, et meeldida raha jagajale.

Kuigi kontroll ei saa kuhugi kaduda, saab seda teha mõistlikumalt. Selleks et rahataotlejad ei peaks iga kord õppima ära sisuliselt uut keelt, oleks arukas, et erinevad rahajagajad kasutaksid sarnaseid vorme ja mõisteid. Kõige parem oleks üleüldse, kui riiklikku raha saaks taotleda ühest andmebaasist. Selleni jõudmine ei ole kerge, sest erinevad asutused ja fondid on harjunud raha jagama oma reeglite alusel, kuid võita oleks kõigil.

Teiseks, raha jagamisel saab ühisharastuse pioneeridelt õppida personaalsust ja inimlikkust. Hooandja on esimene näide sellest, kuidas inimesed, tarbijad või publik saavad otse kaasa aidata millegi uue sünnile. Seal ei viriseta, seal ei paluta masinlikult täita aruandeid, vaid öeldakse, et näita mulle oma ideed ja kui see mulle meeldib, siis paneme koos rahad kokku.

Me ei pea ühisharastuse puhul rääkima ainult kultuurist ja kodanikuühiskonnast, vaid võime rääkida ka näiteks väikeettevõtlusest, mis omakorda on suure majanduse kasvulava.

Kolmandaks võiks öelda nii: ütlen mulle, kui läbi paistvalt liigub su riigis raha, ja ma ütlen, kui vabas ühiskonnas sa elad.

Kommunikatsiooni käsiraamat

Memokraadi blogi vedaja Daniel Vaarik kogus Hooandjast 2013. aasta veebruaris raha kommunikatsiooni käsiraamatu kirjutamiseks ja väljaandmiseks. Raamat ilmub eesti keeles ja seda saab netist tasuta alla laadida.

Esimeste optimistlike prognooside järgi pidi õpik valmima eelmisel sügisel. Töö käigus selgus, et raamat tuleb plaanitud paksem ja nii võtab ka valmimine kauem aega. Teos peaks lugejateni jõudma siiski lähiajal.

Paneme rahad kokku

Ühesõnaga väljendudes on Hooandja ühisrahastusplatvorm ehk inglise keeles *crowdfunding platform*.

Kui sulle tundub, et see sõna tekitab rohkem küsimusi, kui annab vastuseid, siis sa ei ole ükski. Kaks aastat tagasi polnud sellist sõna eesti keeles kuuldudki ning mõned aastat enne polnud isegi keskkondi veel tekkinud, mida sellise mõistega tähistada võiks.

Esimised ühisrahastusplatvormid Kickstarter.com ja Indiegogo.com loodi 2009. aastal New Yorgis ning sealt edasi hakkas lehekülgi tekkima riburada pidi ka mujal maailmas. Aastal 2012 jagati ühisrahastuskanaalite kaudu laiali u. 2 miljardit eurot. 2013. aasta kohta pole veel kokkuvõtteid tehtud, aga hinnanguliselt see summa kahekordistus.

Sedatüüpi netikeskkonnad, mis toimivad vaid väga suure kasutajaskonnaga, ongi saanud tekkida alles viimastel aastatel. Nagu ütleb Hooandja üks käimalükkajatest **Henri Laupmaa**, siis infoühiskond hakkab alles praegu ilmet võtma: “Üldiselt pole tehnoloogia puhul huvitav mitte see aeg, kui asi leiutatakse,

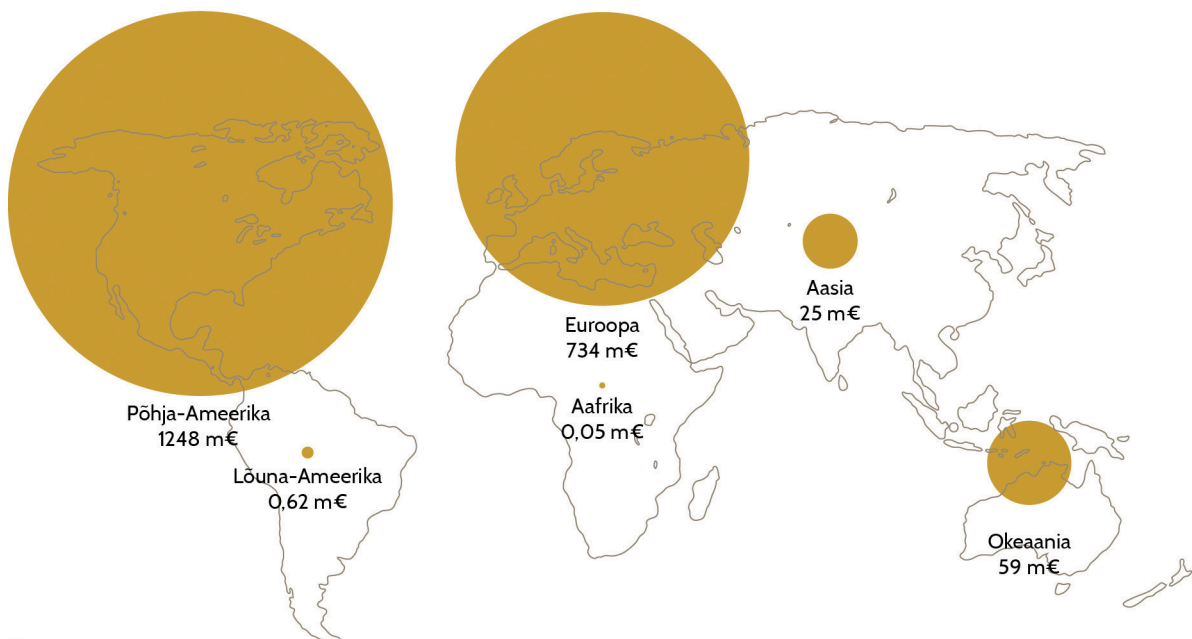
vaid hetk, kui inimesed need võimalused reaalselt kasutusele võtavad.”

Iga idee areneb välja järk-järgult ning nii pole ka mõte ühisrahastusest tekkinud tühja koha peale. Tõuke on see saanud *crowdsourcingu* ehk ühisloome põhimõttest. Üks tuntumaid ja mastaapsemaid näiteid sedatüüpi lahendusest on Wikipedia.org, kus entsüklopeedia sisu on kokku pannud kümned tuhanded vabatahlikud. Sarnast ühisloomet on kasutatud ka muudes valdkondades.

Juba praegu on ühisrahastuse ideest välja arenenud mitu erinevat mudelit. Esiteks need samad Hooandja ja Kickstarteri sarnased platvormid, kus kogutakse raha loomingulistele projektidele ning kus toetuse saaja kohustused on oma projekt ellu viia ja toetajale antud lubadused täita.

Teine variant ühisrahastusest on ühislaenamine, kus antakse grupiviisiliselt laenu ning hiljem jaguneb tagasimakse kõikide rahaandjate peale laiali. Sellist mudelit katsetab näiteks Soomes Kiva ja Eestis Isepankur.

Ühisrahastus maailmas 2012. aastal

Ülemaailmselt

1,87

miljardit eurot

Allikas: The Crowdfunding Industry Report 2013

Kolmas ja kõige uuem viis on firmade ühisrahas-tamine. Idee on siin selles, et mingi firma rajamist või edasi arendamist toetades saad sa ühtlasi endale osa-luse sellest ettevõttest. Inglismaal on loodud selleks Crowdcube.com ning Rootsis Fundedbyme.com.

Kuna hetkel on ühisrahastus veel marginaalne nähtus, siis on raske ka öelda, mis mõju võib sel tulevikus olla ja millised ohud sellega kaasnevad. Erinevalt aga riigisüsteemist, mis toimib ka sisuliselt crowdfundingu põhimõttel, aga kus me tegelikult ei tea, mis meie ühisest rahast täpselt saab, on selline süsteem väga palju läbipaistvam. Henri ei oska ennustada, kas ühis-rahastus puhtal kujul ongi see, mis jääb nüüd aastateks toimima. Pigem näeb ta seda ühe infoühiskonna pusle-tükina, prototüübina, mis ka teistesse valdkondadesse levida võiks.

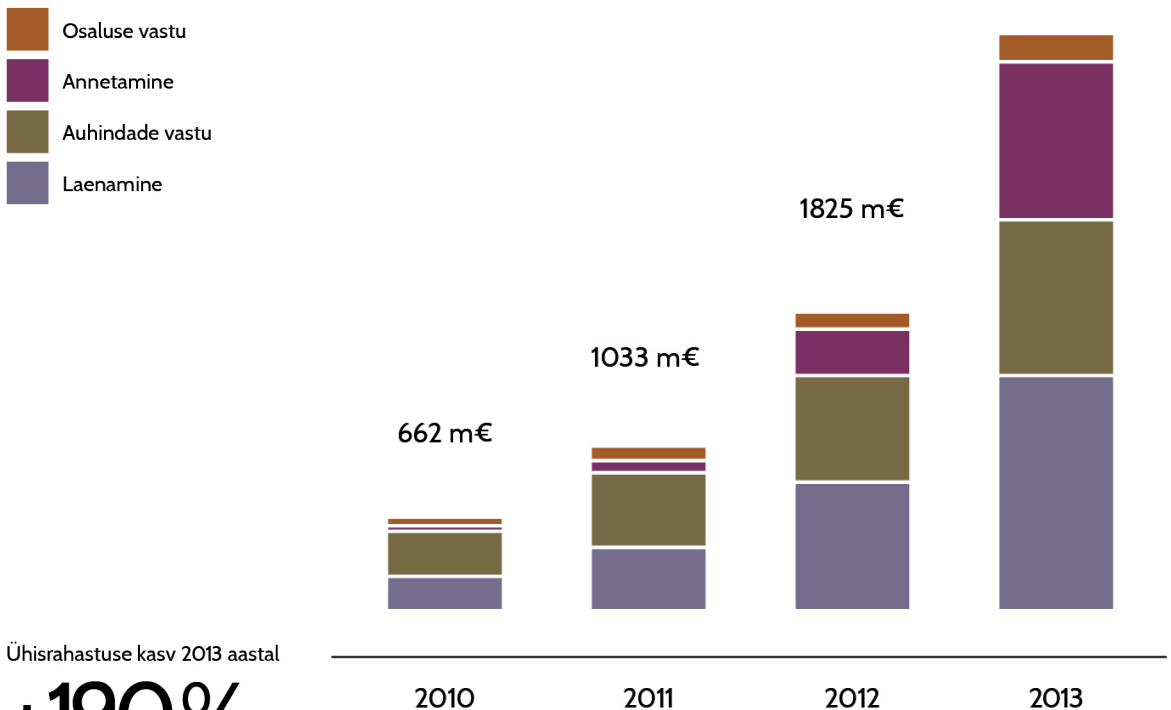
“Muidugi võib tagasilööke tulla, kui asi väga suureks kasvab. Praegused projektid on tehtud kõik väga inim-likus mõõtkavas, aga kui sul on toetajaid juba 50 000, siis muutub ka asja iseloom. Probleme võib rohkem

tulla ka siis, kui asi muutub juriidiliselt keerukamaks, nagu see juba ongi muutunud ühislaenamise ja ette-võtetes osaluse saamisega,” pakub Henri.

Võib olla huvitav näha, mis juhtub, kui jõutakse koostööni riigi ja omavalitsustega, näiteks nagu siis, kui koguti Indiegogos raha Nikolai Tesla muuseumi rajamiseks New Yorki. Projekti eestvedajatel oli linnaga kokkulepe, et juhul, kui neil õnnestub koguda geniaalse teadlase laboratooriumi ära ostmiseks ja muuseumiks muutmiseks vähemalt 750 000 dollarit, siis annab linn poole juurde. Plaan läkski läbi ning hetkel tegeletakse ehitustöödega. Nii et seda, kas järgmiste aastate jooksul muutub väljend “ühisrahas-tus” meie jaoks niisama tuttavaks nagu “eelarve” või “puudujääk”, võime me vast näha juba paari aasta jooksul. Lootust on.

Ühisrahastuse kasv

3967 m€

Ühisrahastuse kasv 2013 aastal

+190%

Allikas: Invesdor

Hoovõtu ABC

Hooandjast leidub projekte seinast seinä. On ühe nädalavahetuse ettevõtmisi ja kuudepikkusi üritusi, nii traditsioonilisi kui eksperimentaalseid. Ka autorite ring varieerub proffidest amatöörideni. Ometi raamivad seda kirjususust kindlad reeglid. Neist peamine on see, et Hooandja on mõeldud ainult loomingulistele ettevõtmistele.

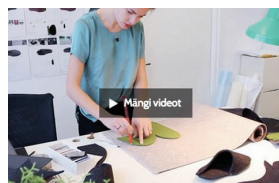
Kui kaalud võimalust projektiga Hooandjasse tulla, siis vaata kõigepealt üle, kas su ettevõtmine vastab Hooandja peamistele nõuetele. Peale selle, et tegu peab olema loomingulise teemaga, on meie jaoks oluline seegi, et projekt oleks kindlapiiriline, mõõdetav ja tulemus avalikkusega jagatav. Meie platvormilt ei saa raha koguda heategevuslike projektide elluviimiseks, tegevustoetusteks, stardikapitaliks, tehnika ostmiseks või koolitusreisiks. Ka poliitilised ettevõtmised pole meie rida.

Hooandjasse võib projekti panna üles igauks, kes vähemalt 18 aastat vana. Sobib, kui oled eraisik, esindad MTÜ-d või äriettevõtet. Toetuse saamiseks peab projekt koguma enne lõpptähtaja kukkumist 100% vajaminevast summast. Kui raha kokku ei tule, lähevad tehtud annetused hooandjatele tagasi.

Kuidas esitada projekti?

Pärast seda, kui oled Hooandja tiimile ideest teada andnud ja ettevõtmine on rohelise tule saanud, tuleb sul esitada terve hulk projekti tutvustavaid materjale: paari-minutiline video, kus räägid endast ja oma ettevõtmist ning kuni A4 mahus projekti kirjeldus ja illustreeriv foto. Selleks hetkeks tuleb sul paika panna ka see, mis perioodi jooksul sa raha kogud, kui suurt summat vajad ehk kuidas näeb välja projekti üldine eelarve ning milliseid auhindu milliste toetussummade eest inimestele vastutasuks pakud. Siin mõned näpunäited, kuidas oma projekti esitada nii, et sa tühjade kätega ei lõpetaks.

Video

Enamus inimesi vaatab kõigepealt videot ja alles siis otsustab, kas loeb projekti kohta edasi. Hea, kui siit saaks ülevaate, millega sa oled varem tegelema, kuidas käesoleva projektini jõudsid, miks see sulle oluline on, mida kavatsed toetusega ette võtta jne. Võimaluse korral näita materjale projekti kohta - kavandeid, stuudiosalvestusi jne. Üks osa videost peab olema ka üleskutse toetuse tegemiseks.

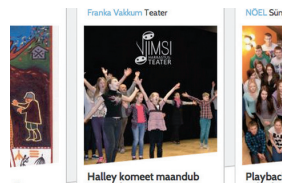
Oluline on julgus rääkida otse ja ausalt. Toetaja tahab tunda, et ta annab raha millelegi, mida tehakse kogu südamest. Kogemus on näidanud, et sageli ebaõnnestuvad just need projektid, mille tegijad ei julge ennast avada.

Inspiratsiooni võib ammutada Hooandjast, Kickstarterist ja mujalt videosid vaadates. Ära kasuta materjali, mille kasutamiseõigust sul ei ole, see kehtib nii audio kui visuaali kohta.

Video peaks olema vähemalt keskmise kvaliteediga. Sellise saab salvestata ka telefoni või fotoaparaadiga.

Valminud video lae Vimeosse või pane oma ftp-sse. Faili suurus võiks olla 250-300 MB. Palun ära tee *slideshow*!

Tekst ja foto

Pane kirja, mis projektiga tegu, miks sa seda teed, kuidas selleni jõudsid jne. Kui sul on linke varasemate tööde kohta, siis lisa ka need. Kindlasti maini seda, mis ajal soovid asjaga valmis saada.

Saada endast või projektist foto, mis on selge ja mitte liiga kribu. Foto on esimene asi, mida nähakse kodulehele jõudes. Hea, kui pilt oleks portree, mitte landscape. Ära kasuta fotot, mis sisaldab väikesed detaile, need lähevad pilti vähendades kaduma. Foto peaks olema väiksem kui 2 MB.

Auhinnad

...d, mis on soojad, õhku läblaskvad, mugavad ning näevad välja. Viimase eest hoolitseb Kärt Ojavee disain ja kõrgtitsess.

Parim viis inspireerida inimesi sind toetama on pakkuda neile põnevaid autasusid. Kingituste jagamine pole vaid formaalsus. Keegi ei taha saada auhinnaks suvalisi T-särke või muud mõtetut nänni. Paku kingituseks ikkagi neid asju, mis ka sind ennast rõõmustaks.

Sageli antaksegi auhinnaks just see asi, mis valmib toetuseks saadud raha eest. Mõni plaat, pilt, raamat. Igal juhul võiks olla sinu pakutud asi millegi poolest ainulaadne. Kas seda on piiratud kogus või saab toetuse andja selle nii soodsamalt kätte kui hiljem poest. Toetaja tahab tunda, et ta on saanud millegi erakordse osaliseks. Kingitused ei pea olema seotud ainult projektiga, pakkuda võib ka muud, millega autorid tegelevad. Sa võid suuranne-taja kas või õhtusöögile kutsuda. Projekti aktiivsusperioodil ei saa auhindu juurde lisada.

Eelarve

Vali toetuse summa

Nüüd jääb veel ainult

Summa 5.00€

Küsi minimaalset summat, mida vajad projekti teostamiseks. Võib juhtuda, et kogud enam kui küsisid ja siis saad ka selle endale. Sa ei pea esitama põhjalikku eelarvet, aga võid. Eelarvet koostades arvesta sellega, et raha kulub ka auhindade ja nende saatmise peale. Arvesta juurde ka Hooandja teenustasu, milleks on 5% kogutavast summast. Juhul, kui projekt on üleval nii eesti- kui ingliskeelsena, on teenustasu 7%. Arve esitatakse vaid siis, kui projekt oli edukas.

Periood

99 hooandjat

1512€ kogutud 4000€ eesmärgist

22 päeva
Projekti teostatakse 31.03.14
Juhul, kui ta kogub terve eesmärgis seadud

Projekt saab olla aktiivne 2 kuni 8 nädalat. Aja-perioodi ei saa muuta, kui projekt on juba üleval. Juhul, kui on näha, et projekt vajab summa kokku saamiseks päev või paar pikendust, siis on võimalik seda korraldada. Pikendust saab küsida üksnes sel juhul, kui projekt on selleks hetkeks kogunud vähemalt 50% vajaminevast summast.

Teavitustöö

antsstem 07.03.14	liis kaida 07.03.14
jaan_4 07.03.14	piire pikma 07.03.14
kadi479 07.03.14	reet.suviste 07.03.14
trynnelyyna	aleksandra griff

Projektile annab tõelise hoo sisse aktiivne teavitust- ja turundustegevus. Anna ettevõtmisest teada oma suurimatele fännidele - perekonnale, sõpradele, tuttavatele. Saada neile kiri või kasuta selleks sotsiaalvõrgustikke, oma kodulehte jt kanaleid ning palu ka neil infot huvi korral edasi jagada. Eriti hea, kui saaksid oma projekti tutvustada erinevates avaliku meedia kanalites - teles, raadios, ajalehtedes. Kui sul on piisavalt põnev ettevõtmine ja hullumeelsed auhinnad, siis see ei olegi nii keeruline. Kui sul on projekti aktiivsusperioodi ajal esinemisi, avalikke üritusi või muid asju, mis laiemale hulgale huvi võiks pakkuda, siis anna sellest meile teada ja me saame sellele tähelepanu juhtida.

Asjakohastele küsimustele vastab Hooandja projektijuht Eva Maimre, kelle meiliaadress on eva@hooandja.ee.

Hooandjat teevad:
HENRI LAUPMAA,
 juhatuse liige,
 henri@hooandja.ee
TANEL KÄRP,
 juhatuse liige,
 tanel@hooandja.ee
HALINA MUGAME,
 juhatuse liige,
 halina@hooandja.ee
EVA MAIMRE,
 projekti- ja
 kommunikatsioonijuht,
 eva@hooandja.ee
TIIU SULLAKATKO,
 projekti- ja
 kommunikatsioonijuht,
 (lapsehoolduspuhkusel)

Kirjuta meile aadressil
info@hooandja.ee.

Asume Rävåla puiesteel
Eesti projekti majas:
 Rävåla pst. 8-1011,
 Tallinn 10129

Koostööpartnerid:
 Loov Eesti, Glimstedt,
 Eesti Kultuuri Koda,
 Swedbank, LHV Pank,
 Müürileht

Trükis **Hooandja**
2012-2014, kokkuvõte
 Hooandja sisisest
 tegevusest

Toimetanud **Merit Kask**
 Kujundanud **Tanel Kärp**
 ja **Epp Õlekõrs**
 Graafikud **Tanel Kärp**

Tekstid kirjutanud:
Merit Kask, Daniel
Vaarik, Henri Laupmaa,
Tiiu Sullakatko,
Eva Maimre

Fotod: **Ene-Liis Semper,**
Hele-Mai Alamaa, René
Lasseron, Tanel Kärp,
 projektide autorid

